

EVA osana Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa

Irja Hemmilä

Ylitarkastaja

Terveydenhuollon valvontaosasto

28.9.2018

Valvira.fi, [@ValviraViestii](https://twitter.com/ValviraViestii)

- Valvira
- Valtion lupa- ja valvontavirasto (Luova)
- EVA osana Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallista valvontaohjelmaa

Valvira (Laki sosiaali- ja terveysalan lupa ja valvontavirastosta 2008/669)

- Valvira on sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan keskusvirasto
- Valvoo sosiaali- ja terveydenhuollon, alkoholielinkeinon sekä ympäristöterveydenhuollon toiminnan asianmukaisuutta
- Myöntää sosiaali- ja terveydenhuollon hallinnonalan lupia
- Ohjaa aluehallintovirastoja tavoitteena yhdenmukaiset lupa-, ohjaus- ja valvontakäytännöt koko maassa

Valvira
sosiaali- ja
lupa- ja valv

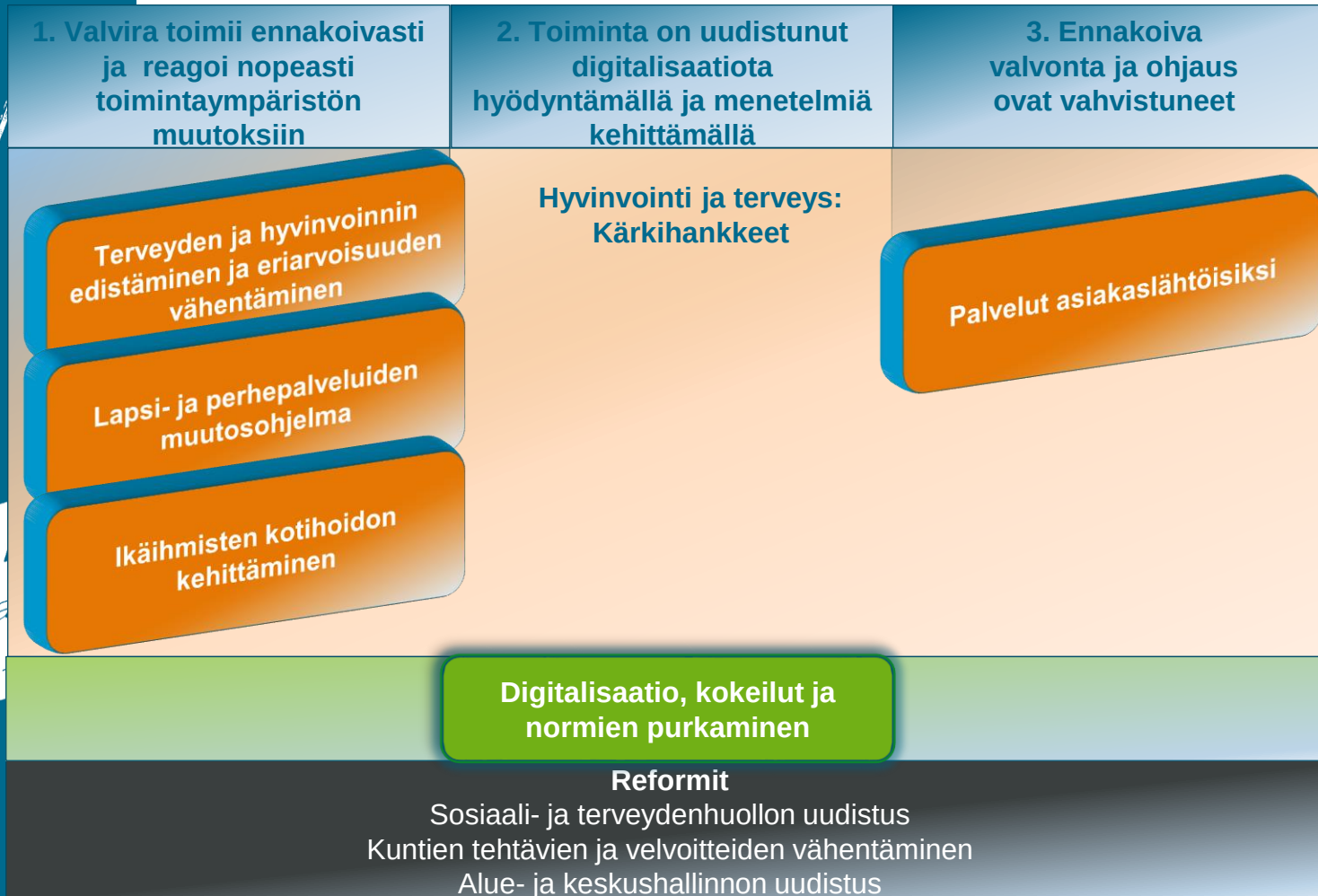
Valvira

- Terveys, oikeudet ja teknologia
- Terveystenhuollon valvonta
- Yksityiset luvat ja sosiaali- ja terveyspalveluiden valvonta

Valvira
sosiaali- ja
terveys- ja valv

Valviran strategiset tavoitteet ja hallituksen toimintasuunnitelma

Valvira on vaikuttava, kansainvälinen ja arvostettu valvoja
Visio 2020:

Kohti Luovaa

Valvira
sosiaali- ja
pa- ja valv

Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma 2016–2019

- Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2016–2019 linjaa Valviran ja aluehallintovirastojen valvonnan strategiset päätavoitteet hallitusohjelmakaudeksi.
- Valvontaohjelman lähtökohtana ovat hallitusohjelman tavoitteet.
- Valvira ja aluehallintovirastot (valvontaviranomaiset) edistävät kansalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä ehkäisevät terveyserojen syntymistä ennen kaikkea suunnitelmalliseen valvontaan valittujen valvontakohteiden kautta.

Valvira
sosiaali- ja
terveys- ja valv

Vuoden 2018 valvontakohteiksi on valittu seuraavat:

- erikoissairaanhoidon ja päivystyksen työnjako ja keskittäminen
- kiireettömään hoitoon pääsy sekä lastensuojelun, täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen määrääajat
- mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumispalvelut
- vankiterveydenhuolto ja puolustusvoimien terveydenhuolto
- **hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen**
- vammaispalvelut
- ikäihmisten kotiin annettavat palvelut

Valvira
sosiaali- ja
pa- ja valv

Hyvinvoinnin ja terveyden (HYTE) edistämisen kokonaisuuden valvonta

Valvonnan kohteet vuonna 2018 ovat seuraavat kolme:

- 1) Terveystarkastuksista poisjäävien lasten ja nuorten palveluiden varmistaminen
- 2) Terveystarkastuslain 11 §:n mukainen päätösten vaikutusten ennakkoarviointi**
- 3) Turvapaikanhakijoiden äitiys- ja lastenneuvolapalveluiden saatavuus

Valvira
sosiaali- ja
pa- ja valv

Terveystenhoidtolaki 11§

- Kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on päätöksenteon ja ratkaisujen valmistelussa arvioitava ja otettava huomioon tehtävien päätösten ja ratkaisujen vaikutukset väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin.

Järjestämislakiluonnos 7§

- EVA-menettelyvelvoite säädetty myös maakunnalle

Valvira
sosiaali- ja
pa- ja valv

Terveysthuoltolain 11 §:n mukainen päätösten vaikutusten ennakkoarviointi

- Tietopohja on TEA-viisari/Kuntajohdon kysely
- <https://www.teaviisari.fi/teaviisari/fi/tulokset?view=KESJohB&y=2017&y=2015&y=2013&y=2011&r=KOKOMAA&chartType=pointer&cmp=r>
- Valvontamenetelmänä on informaatio-ohjaus (ohjauskirje ja alueelliset tilaisuudet)

Mikä on Valtion lupa- ja valvontavirasto (Luova)?

Mistä on kysymys?

Perustetaan 1.1.2021 alkaen uudenlainen, monialainen virasto, johon kootaan valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtäviä nykyisistä aluehallintovirastoista, ELY-keskuksista, KEHA-keskuksesta, Valvirasta ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos Melasta.

Tehtävien kokoamisen myötä aluehallintovirastot ja Valvira päättävät toimintansa.

Virasto on valtakunnallinen, mutta läsnä siellä missä asiakaskin.

Mitä Luova tekee?

Virasto turvaa alueilla toimien perusoikeuksien ja oikeusturvan toteutumista hoitamalla sille erikseen säädettyjä lainsäädännön toimeenpano-, ohjaus-, lupa-, rekisteröinti- ja valvontatehtäviä.

ALUEHALLINTOVIKASTOT
Pääosa tehtävistä

VALVIRA
Pääosa tehtävistä

ELY-KESKUKSET
Osa tehtävistä

Valtion lupa- ja valvontavirasto Luova

VARHAIS-KASVATUS, OPETUS JA KULTTUURI

SOSIAALI- JA TERVEYS

YMPÄRISTÖ

TYÖSUOJELU

Luvat

Myöntää lupia ja oikeuksia

Rekisteröi toimijoita

Ohjaus

Ohjaa ja kehittää toimintaa

Rahoittaa palvelutuotantoa ja hankkeita

Valvonta

Valvoo toiminnan lainmukaisuutta

Lisäksi virasto vastaa kuntien ja maakuntien yleisestä laillisuus-valvonnasta, eräiden elinkeinojen valvonnasta, palkkaturvasta ja muista oikeusturvatehtävistä.

Mitä hyötyä Luovasta on?

Uudella virastolla on yhdenmukaiset ja asiakaslähtöiset toimintatavat – lähtökohtana ennakointi, digitaalisuus sekä asioinnin helppous ja sujuvuus.

Ihmiset

Saavat tarvitsemansa palvelut yhdenmukaisesti

Elin- ja työympäristö on turvallinen ja terveellinen

Yritykset ja työnantajat

Liiketoimintaympäristö on tasapuolinen ja toimiva

Palvelut tarjolla valtakunnallisesti

Maakunnat ja kunnat

Saavat vuorovaikutteista ohjausta ja tukea tehtäviensä hoitamiseen

Viraston toimipaikat

Helsinki	Lappeenranta
Hämeenlinna	Mikkeli
Joensuu	Oulu
Jyväskylä	Pori
Kajaani	Rovaniemi
Kokkola	Seinäjoki
Kouvola	Tampere
Kuopio	Turku
Lahti	Vaasa

Ohjauskirje

31.5.2018

KUNTIEN PÄÄTÖSTEN ENNAKKOARVIOINTIMENETTELYSSÄ (EVA) ON PARANNETTAVAA

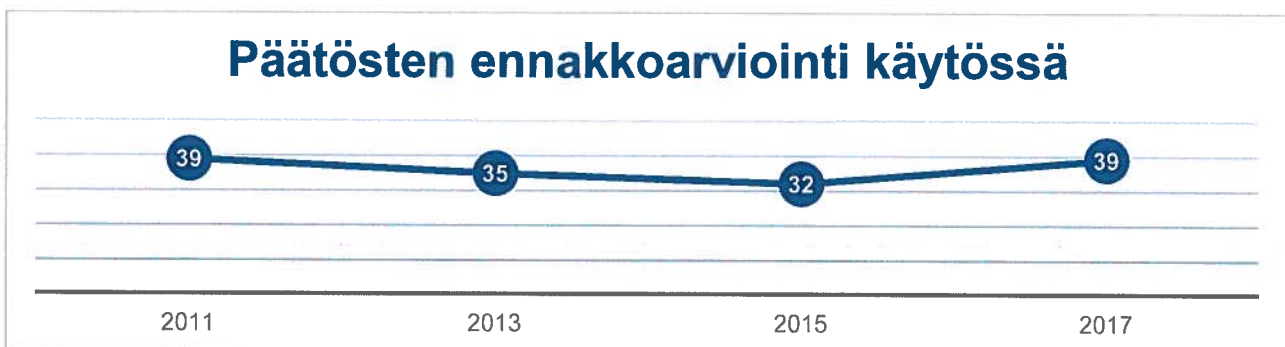
Kuntien päätösten ennakkoarvointimenettely eli EVA -menettely on lakisääteinen velvoite arvioida ennalta tietyn valmisteltavan päätöksen vaikutuksia ihmisten terveyteen ja hyvinvointiin. EVA lisää toiminnan suunnittelun ja päätöksenteon avoimuutta kunnissa.

Terveydenhuoltolaki (1326/2010, 11 §) velvoittaa kuntia ja kuntayhtymiä arvioimaan ja ottamaan päätöksenteossaan ja ratkaisujen valmistelussaan huomioon niiden vaikutukset väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Aluehallintovirastojen tehtävänä on valvoa EVA-menettelyn toteutumista alueillaan. EVA-menettelyn valvonta on osa suunnitelmallista sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa vuonna 2018.

Valvonnan perustana käytetään Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuonna 2017 kuntajohdolle tekemää Terveydenedistämisaktiivisuuden (TEA) tiedonkeruuta. THL on kerännyt tiedot kuntajohdolta vuodesta 2011 alkaen joka toinen vuosi. TEA-tiedonkeruu koskee mm. lakisääteistä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteuttamista kunnissa, ja siinä tarkastellaan erityisesti kuntajohdon roolia ja merkitystä kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

EVA-menettely ei ole yleistynyt kunnissa vuodesta 2011 lähtien, jolloin siitä tuli päätöksenteon lakisääteinen menettelytapa. TEA-tiedonkeruussa EVA-menettelyä kunnissa arvioidaan viidellä kysymyksellä seuraavasti: 1) suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa, 2) lautakuntapäätösten valmistelussa, 3) kuntastrategian valmistelussa, 4) käyttöönottamista koskeva päätös ja 5) käyttöä koskeva kirjallinen toimintaohje. Vastaukset pisteytetään kolmiportaisesti (0 = ei käytössä, 50 = käytössä joillain kunnan toimialoilla, 100 = käytössä kaikessa kunnan toiminnassa). Kunnan EVA-menettelyä koskeva tulos on keskiarvo viiden osakysymyksen pisteistä. Valtakunnallisesti sekä vuonna 2011 että vuonna 2017 kunnat ovat saaneet EVA-menettelystä keskiarvon 39 (Kuva 1).

KUVA 1: Keskiarvo EVA-menettelyn käytöstä Suomen kunnissa vuosina 2011-2017 (asteikko 0 – 100, luku muodostuu kuntakohtaisten arvojen väestömäärillä painotetusta keskiarvosta, lähde: THL/TEA-tiedonkeruu).

TEA-tiedonkeruun perusteella EVA-menettelyn käytössä on kehitettävää ja sen käytössä on alueellisia eroja. Heikoimmin EVA-menettelyä toteutetaan Lounais-Suomen ja Lapin aluehallintovirastojen alueen kunnissa ja parhaiten menettely on käytössä Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueen kunnissa (Taulukko 1).

TAULUKKO 1: Valtakunnalliset ja alueelliset keskiarvot EVA-menettelyn eri osa-alueiden käytöstä (asteikko 0 – 100, luku on alueiden kuntakohtaisten arvojen väestömäärällä painotettu keskiarvo, lähde: THL/TEA-tiedonkeruu 2017)

	Koko maa	Etelä-Suomen AVI	Itä-Suomen AVI	Lounais-Suomen AVI	Länsi- ja Sisä-Suomen AVI	Pohjois-Suomen AVI	Lapin AVI
Päätösten ennakkoarviointi käytössä	39	49	43	15	40	26	15
Suunnitelmien ja ohjelmien valmistelussa	33	34	34	26	36	29	34
Lautakuntapäätösten valmistelussa	34	40	32	13	38	30	8
Kuntastrategian valmistelussa	34	44	53	7	31	8	11
Ennakkoarvioinnin käyttöönottamisesta tehty päätös	53	68	50	13	50	58	18
Kirjallinen toimintaohje	41	57	43	9	47	8	3

Aluehallintovirastot, Valvira ja sosiaali- ja terveysministeriö muistuttavat kuntia EVA-menettelyn lakisääteisyydestä. EVA-menettelyn toteuttamiseksi käyttöönotosta on tärkeä tehdä päätös ja menettelystä ohje. Kunnissa on tarpeen linjata, mitkä päätökset ovat sellaisia, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen ja siten edellyttävät EVA-menettelyä. Vaikutuksia on hyvä arvioida sekä lyhyellä että pitkällä aikajänteellä ja eri väestöryhmistä. EVA-menettelyssä voidaan hyödyntää sähköisen hyvinvointikertomuksen (www.hyvinvointikertomus.fi) vaikutusten ennakkoarviointi -työkalua.

Tulevaisuudessa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on maakuntien ja kuntien yhteistyötä. Päätösten EVA-menettelystä säädetään eduskuntakäsittelyssä olevassa laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (ns. järjestämislakiluonnos, 7 §), jossa EVA-menettelyvelvoite on säädetty myös tuleville maakunnille.

EVA-menettelystä on tarjolla koulutusta vuoden 2018 aikana eri toimijoiden järjestämänä.

Aluehallintovirastot arvioivat alueillaan kuntakohtaisesti muun ohjauksen ja valvonnan tarvetta.

Oulussa 31.5.2018

Pirjo Mäkeläinen

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -yksikön johtajan sijainen

Raija Fors

ylitarkastaja

Lisätietoja antaa 11.6.2018 alkaen:

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, ylitarkastaja Raija Fors, puh. 0295 017 559, [raija.fors\(at\)avi.fi](mailto:raija.fors(at)avi.fi)

JAKELU

Kunnat ja kuntayhtymät, kuntajohto, kuntien luottamushenkilöt, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä vastaavat viranhaltijat